

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

AMTSFORVALTERGÅRDEN, RØNNE

BORNHOLMS REGIONSKOMMUNE

Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

22. maj 2014
Stefanie Høy Brink
2013-7.82.07/400-0001

Kommune:
Adresse:
Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Bornholms Kommune
Munch Petersensvej 9, 3700 Rønne
Amtsforsvaltergården, Rønne
1985
Vestfløjen (1847-48 af Ferdinand Thielemann)

BYGNINGSBESKRIVELSE

Amtsforsvaltergården er et trefløjedes anlæg, hvor det er kun den vestre fløj ud mod Munch Petersensvej, der er fredet. Anlægget ligger nord for Johnsens gård og syd for toldboden, som begge er fredet. Skråt nord for ligger desuden den fredede havnesmedje. Anlægget ses bedst fra syd, hvor alle tre længer er synlige og omkransede af en have med store træer. Haven lukkes af et hvidt stakit. Anlæggets tre fløje fungerer som tre selvstændige enheder med hver sin indgang, hvor den vestre fremtræder som den mest markante. Det er kun den fredede vestfløj, der vil blive beskrevet i det følgende.

Vestfløjen ligger ud til Munch Petersensvej.

Bygningen er grundmuret og ni fag lang med et bredt midtstillet indgangsparti. Murværket er guldpuddet og står på en høj grå sokkel. Bygningen afsluttes af et rødt helvalmet tegltag med en nyere, muret skorstenspipe i rygningen med sokkel og tag. I tagrygningen sidder desuden en vejrføj med årstallet 1848. I tagfladen ses nyere ovenlysvinduer. Facaden afsluttes af en hvid hovedgesims, men domineres af det store indgangsparti med en toløbs granittrappe, der er forsynet med smedejernsgelænder. Indgangspartiet har en glasdør med hvidmalet smedejernsgitter i harlekinmønster. Dørens portal er udført af sandstenskvadre og har liséner samt trekantfronton af granit og sandsten. Der sidder et ur i trekantfrontonen. Vinduerne er firerammede med todelte rammer, svagt tilbagetrukket i karmen og hvidmalede. På vestsiden er vinduerne nyere og mod gårdsiden ældre. Kældervinduerne er nyere, kurvehanksbuede, torammede vinduer. I sydgavlen sidder en stor, tofløjet, blåmalet port med flammeret beklædning.

I det indre er indrettet til to adskilte kontorer med fælles forstue. Der er enkelte ældre fyldingsdøre og i forstuen glasdøre med harlekinsprosser. Overfladerne er overvejende nyere med bræddegulve, pudsede lofter og i den nordlige del er lofterne dækkede med akustikplader. En nyere kvartsvingstrappe fører til den udnyttede tageetage, hvor der er møderum og arkiv. En stejl ligeløbstrappe fører ned til kælderen, der har udgang via sydgavlen.

Kælderen fremstår med støbt gulv og udnyttes til tekniske installationer. Til hvert kontor hører et mindre thekøkken, der vender mod havesiden.

— BYGNINGSHISTORIE

Amtsforvaltergården er opført i 1847-48 af arkitekt Ferdinand Thielemann og har formentlig rødder til den gamle Rosengård, der blev opført i 1635, men nedbrændte i 1708. Den genopførte gård havde i alt seks længer, som blev nedrevet i 1845 på nær den ene længe, som stadig står. Thielemann omsatte størstedelen til grundmur og opførte to nye tværlænger, hvoraf den vestre længe var den ene. Bygningen blev senere indrettet til havnekontor. En større ombygning, hvor indgangspartiet og størstedelen af den nuværende indretning stammer fra, blev udført i 1938 af arkitekt Ove Funch Espersen.

— KILDER

Kulturstyrelsens arkiv.

Gamle huse i Rønne. Robert Egevang og Viggo Petersen. Rønne Byforening, 1967.

Rønne. Guide til byens historie. Robert Egevang og Johannes Thomsen, 1995.

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi knytter sig til bygningens sammenhæng med de resterende to længer, der formidler historien om amtsforvaltergården som et samlet anlæg. Hertil kommer bygningens prominente beliggenhed på Rønne havn, hvor den er en markant og bemærkelsesværdig bygning, der står i samspil med de omkringliggende fredede bygninger, der alle vidner om Rønne havns historie og betydning. Endelig har det interne bygningshierarki mellem de tre længer miljømæssig værdi, idet den vestre fløj med sit dekorerede indgangsparti og solide granittrappe samt høje sokkel adskiller sig fra de mere beskedne bagvedliggende længer.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi knytter sig i det ydre til bygningens opførelse i grundmur, der blev mere og mere anvendt på Bornholm i løbet af 1800-tallet samt til de tidstypiske klassicistiske træk med den pudsede facade og taktfaste vinduessætning med friholdte

Det markante indgangsparti.

murflader imellem og begrænsede dekorationer. Hertil kommer tilføjelserne fra Funch Espersens ombygning med det markante indgangsparti, der afspejler videreudviklingen af klassicismen og som vidner om ombygningen, bygningens historie og udvikling samt om at bygningen var en betydningsfuld bygning som sæde for offentlig forvaltning af forskellig karakter. Endelig har det interne bygningshierarki mellem de tre længer kulturhistorisk værdi, idet den vestre fløj med sit dekorerede indgangsparti og solide granittrappe samt høje sokkel adskiller sig fra de mere beskedne bagvedliggende længer.

Den kulturhistoriske værdi knytter sig i det indre til bygningens indretning, der tydeligt afspejler, at bygningen gennem tiden har haft udadvendte funktioner med en forstue og kontorer. Hertil kommer de bevarede bygningsdele og detaljer, hvor flere kan spores til Funch Espersens ombygning, herunder glasdørene med harlekingsprosser.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi knytter sig i det ydre til bygningens klart afgrænsede og velproportionerede form, der sammen med den massive sokkel og helvalmede tag giver bygningen et massivt og markant udtryk. Hertil kommer den taktfaste vinduessætning, samt den symmetriske komposition, hvor blikket drages mod det fremhævede indgangsparti, der ligesom bygningens overordnede udtryk fremstår enkelt og alligevel raffineret med sandstensdetaljerne og dørens dekorative sprosser.

Den arkitektoniske værdi knytter sig i det indre i særdeleshed til de ældre fyldingsdøre og ikke mindst glasdørene, hvor sprosserne fra hoveddøren gentages, og hvorved der skabes en fin arkitektonisk sammenhæng mellem det indre og det ydre.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier knytter sig i det ydre til den markante bygningskrop med symmetrisk opbygning, guldudset facade, høj sokkel, fast vinduestakt og helvalmet tag med skorstenspipen og vejrfløjen i rygningen. Hertil kommer alle oprindelige og ældre detaljer, herunder hovedgesims, granittrappen med smedejernsgelænder, sandstensportalen og trekantsfronton, urværket og alle ældre vinduer, glasdørene, den flammerede port samt den traditionelle materialeholdning.

De bærende fredningsværdier knytter sig i det indre til de bevarede dele af planløsningen med forstue flankeret af kontorer samt til de

bevarede oprindelige og ældre bygningsdele, herunder vinduer og glasdøre. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Ingen angivet.